

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

10. An mutus, surdus, & cœcus, ut personæ miserabiles possint forum
declinare? Ex p. 5. tr. 6. res. 30.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

De Mutis, Surdis, & Cæcis Resol. IX. &c. 195

RESOL. IX.

An mutus & surdus possint ferre testimonium?

Et quid, si mutus literas scribere sciat, an in criminalibus admittatur & recipiatur eius testimonium? Ex p. 5. tr. 6. Ref. 32.

§ 1. **D**ico primò, quòd mutus tantum, vel surdus tantum non prohibetur ferre testimonium super re cadente in sensum, in quo non est impeditus. Dico secundo, quòd mutus qui non caret intellectu, sed mentem suam nutu, & signis certis & indubitatis exprimere potest: non repellitur à testificando, & hoc intelligitur in civilibus, secus autem in criminalibus, & si literas scribere sciat, admittitur & recipitur eius testimonium per scripturam, licet alias testes non in scriptis, sed viva voce deponere debeant: hæc omnia probata inuenies apud Farinacium q. 60. per totam, vbi ponit formam seruandam in interrogatione & responsione supradictorum.

2. Neque desinam hic apponere verba Didaci Spino in speculo testamenti gloss. 9. rubricæ, numer. 2. vbi sic ait: Mutus qui perfecte intelligit, potest esse testis, & eius testimonium valet. Sic gloss. in cap. testes. 3. q. 9. communiter recepta secundum ripam d. l. 1. de verb. oblig. num. 37. secundum Ias. l. qui iurasse, in fine principis, de iurand. Ioan. Igneus l. 3. §. ignoscitur. ad Syllaniam. Et ita tenendum, licet contrariam sententiam, immò quòd non possit mutus esse testis, teneat Ioan. Faber in §. testes. n. 3. de testam. Sed quidem falsa est eius opinio, cum mutus perfecte intelligens per signa mentis conceptum explicantia, valet eius testimonium, cum nihil referat, quomodo cumque veritas appareat, & cognoscatur, argum. ego solis. dist. 9. l. nec omisit. C. de liberali causa. Huc vique Spino, cui etiam adde Doctores, quos citat & sequitur Guazzinus tom. 1. defens. 14. c. 7. n. 3. omnino videndus.

RESOL. X.

An mutus, surdus, & cæcus, ut persone miserabiles possint forum declinare? Ex patt. 5. tr. 6. Ref. 30.

§ 1. **R**espondeo affirmatiuè cum docto amicissimo Nouatio tract. de elect. fori sect. 2. quest. 8. n. 6. & 7. qui n. 9. docet hanc sententiam procedere in illo, qui vtroque lumine est orbatus, & plene surdus, pleneque mutus est: & ratio est, quia, ut docet Chokier de iuris. part. 4. q. 108. & Matta de iuris. part. 2. c. 21. n. 5. Castillo quot. com. lib. 1. c. 21. supradicti annumerantur inter miserabiles personas, & ita hanc sententiam præter Nouarium docet etiam de cæco Thesauris dec. 177. & alij, quos citat & sequitur Didacus de Mari in addit. ad dec. 26. Gizzarelli n. 1.

RESOL. XI.

An mutus, & surdus possint puniri pro delicto perpetrato pœna ordinaria?

Et quid si mutus, & surdus sciret scribere, an possit per

In indice primo huius Tom. 8. lege Apendicem ad hunc Tract. 9. Vbi inuenies alias multas Diffic. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. quæ simul pertinent ad hunc Tract. 9. de Mutis, Surdis, & Cæcis.

indicem cogi ad respondendum per scriptum?
Et an, si mutus, & cæcus confiteatur fecisse homicidium, & ex ea confessione cum testium attestacionibus, dato eis Curatore, an possint damnari? Ex p. 5. tr. 6. Ref. 31.

§ 1. **D**E hac questione agit Plaça fusè in epitome delict. lib. 1. c. 32. n. 17. Gomez de delictis c. 1. n. 69. & Farinacius in pract. crimin. q. 98. vbi si mutus & surdus intellectum habeat, ponit practicam quomodo possit per signa interrogari, quomodo Notarius debet illius mutus, actus, & signa describere, & quomodo etiam dicta signa interpretari debeat per se, vel per alios interpretes, qui cum muto cõuerlationem habeant. Attamen cum confessio sic signis, & nutu significata non sit tuta & clara, prout ad reum condemnandum requiritur, idcirco ex tali confessione ipsum mutum condemnari non posse aperte voluit Bald. in l. 1. n. 7. C. de Confess. vbi magistraliter, more suo, disputata materia tandem concludit, mutum & surdum non posse ex sua confessione condemnari, sed tamen ex testium depositionibus, qui ipsum plene de delicto conuincant. Imò si mutus & surdus sciret scribere, posset per indicem cogi ad respondendum per scripturam, & si legitima præcederent indicia, potest etiam torqueri, ut delictum per scripturam fateatur, & si fatebitur, & in scriptis suam redegerit confessionem, videtur ex ea ipsum posse condemnari. Vide etiam Additiones ad Iulium Clarum in pract. crimin. lib. 5. §. fin. 3. §. 5. lit. F. vbi habetur, quòd mutus & cæcus potest confiteri fecisse homicidium, & ex ea confessione cum testium attestacionibus dato ei curatore damnari, secus autem ait Baiardus quasi. 60. n. 26. si constet mutum & surdum carere intellectu, tunc enim infanti æquiparatur, & idèd minime puniri potest, & omnia supradicta inuenies etiam peracta non solum à Farinacio vbi supra, sed etiam à Sebastiano Quazzino tom. 2. defens. 32. c. 29. per totum: & tandem Gizzarelli decif. 20. n. 9. & 10. docuit, quòd mutus & surdus, qui habet intellectum, quem potest saltem demonstrare signis, tunc reputatur habilis ad delinquendum, & tenebitur ex delicto, & si est legitime ætatis, non dabitur curator, & quidem mutus fuit suspensus, qui fuit socius cum alio in homicidio. Ita ille. Sed quid dicendum est de cæco, infra dicemus.

Infra in Ref. quæ hanc sequitur.

RESOL. XII.

An cæcus possit torqueri, & puniri pœna ordinaria?
Et an cæcus, surdus, & mutus non possint accusare, & repelluntur ab accusando? Ex p. 5. tr. 6. Ref. 37.

§ 1. **H**anc questionem latè pertractat Gizzarelli de decif. 26. per totam, & negatiuam sententiam docet, quia facilius excusatur cæcus, quàm mutus & surdus, vide illum, vbi pro hac sententia multas adducit rationes, & obseruat etiam pro nostra materia in fine dicte decisionis n. 12. quòd secundum Angelum de malefic. ver. & ad querelam Titij, num. 30. cæcus, surdus, & mutus non possunt accusare, & repelluntur ab accusando, sed huic opinioni consentit cum distinctione Decianus in tract. crimin. 10. 1. lib. 3. c. 11. & hæc dicta sufficiant circa præsentem tractatum de mutis, surdis & cæcis. Faxit Deus, ut ad mala loquenda, audienda, & videnda nos muti, cæci, & furdi deueniamus.